

УДК 342.951

ПОНЯТІЙНИЙ АПАРАТ АДАПТАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПРАВОВИХ СТАНДАРТІВ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Обґрунтовуючи актуальність запропонованого у цій статті дослідження, вважаємо за доцільне зазначити, що серед основних чинників, що впливають на необхідність адаптації інформаційного законодавства України до європейських правових стандартів, постають, зокрема, інтеграційні процеси, виникнення та розвиток яких пов'язаний зі створенням «такої форми суспільного розвитку, як глобальна інтеграція» [1, с. 1]. У свою чергу, серед основних типів процесів глобальної інтеграції провідна роль належить організаційно-правовій та інформаційній інтеграції: «Саме інформація нині є вирішальним чинником, що визначає розвиток технології та інструментальних ресурсів загалом. Без неї використання матеріальних і енергетичних ресурсів для підтримки життєдіяльності й розвитку суспільства неможливе» [2]. Очевидно й те, що Україна прагне стати органічною ланкою глобального інформаційного суспільства, яке, до речі, включає: 1) світову «інформаційну економіку» і розвинуті системи електронної комерції; 2) єдиний світовий інформаційний простір; 3) глобальну інформаційну інфраструктуру; 4) світову нормативно-правову систему [3, с. 19].

Крім того, варто підкреслити, що, поетапно реалізуючи завдання стратегії щодо інтеграції до глобального інформаційного суспільства, однією зі складових частин якої є питання узгодження та взаємодії національних правових систем та, відповідно, системи законодавства (зокрема, інформаційного), Україна взяла участь в обох етапах Світового саміту з розбудови інформаційного суспільства, за результатами яких було ухвалено Женевську декларацію принципів, Женевський план дій, Туніські зобов'язання і Туніський порядок денний інформаційного суспільства [4]. Відповідно до вимог цих документів, у серпні 2012 р. було подано на розгляд Кабінету Міністрів України (далі – КМУ) проект Указу Президента України «Про Стратегію розвитку інформаційного суспільства в Україні», який було схвалено відповідним Розпорядженням КМУ від 15 травня 2013 р. № 386-р [5].

Вважаємо, що зазначене зумовлює актуальність запропонованого дослідження.

Попри багатоманітність наукових джерел, присвячених формуванню теоретичних основ інформаційного права, різним формам систематизації інформаційного законодавства України (передусім кодифікації), проблема адаптації інформаційного законодавства України до європейських правових стандартів досліджувалася вченими здебільшого

фрагментарно, починаючи з початку ХХІ ст. Останнім часом до зазначеної проблеми (передусім, в аспекті європейської інтеграції України) частіше звертаються вчені (це роботи В.М. Брижка, В.А. Залізняка, Ю.М. Кобзаря, В.А. Ліпкана, О.В. Стоєцького, В.С. Цимбалюка). Водночас фундаментальні монографічні дослідження зазначеної проблематики були відсутні. Вже під час підготовки цієї статті, у червні 2013 р., було захищено кандидатську дисертацію на тему «Адаптація інформаційного законодавства України до норм Європейського Союзу» (автор – С.В. Гришак) [6]. Аналіз змісту цієї роботи дає змогу дійти висновку, що у нашій статті запропоновано інший підхід до з'ясування сутності процесу адаптації, його змісту та особливостей, а також основні концептуальні засади адаптації інформаційного законодавства України до європейських правових стандартів в умовах розвитку інформаційного суспільства.

Вважаємо, що поставлена проблема передбачає проведення багатьох комплексних досліджень фахівців у галузі інформаційного права, оскільки здійснено лише перші наукові кроки на цьому шляху. Отже, у межах статті буде сформовано авторське бачення вирішення зазначеної проблеми, що безумовно, ґрунтується на дослідженнях провідних вчених, посилення на роботи яких буде здійснено під час викладу основного матеріалу.

Метою цієї роботи постає визначення основних концептуальних засад адаптації інформаційного законодавства України до європейських правових стандартів в умовах розвитку інформаційного суспільства, а також визначення сутності процесу адаптації, його змісту та особливостей як однієї із концептуальних засад.

На нашу думку, дослідження концептуальних засад адаптації інформаційного законодавства України до європейських правових стандартів в умовах розвитку інформаційного суспільства має враховувати певні моменти. По-перше, доцільно провести дослідження відповідного понятійного апарату, що дасть змогу з'ясувати сутність процесу адаптації, його зміст та особливості. По-друге, необхідно визначитися із системою інформаційного законодавства, структурними елементами якої постають інститути інформаційного законодавства. Варто використовувати такий критерій класифікації цих інститутів, який дасть змогу охопити усю «площину» інформаційного законодавства та мати постійний зворотний зв'язок для відповіді на питання: як триває процес

адаптації інформаційного законодавства України? Чи «охоплюються адаптацією» усі інститути інформаційного законодавства та, відповідно, уся система інформаційного законодавства? Які інститути інформаційного законодавства є пріоритетними, а які «наступними» у процесі адаптації?

По-третє, необхідно визначитися із системою європейських правових стандартів, враховуючи особливості їх змісту щодо інших міжнародно-правових норм. По-четверте, необхідно враховувати, що до основних чинників, які впливають на процес адаптації інформаційного законодавства, належать значні інтеграційні зміни у глобальному суспільстві, стан розбудови інформаційного суспільства в Україні. Тому необхідно визначитися із системою умов розвитку інформаційного суспільства, які, на нашу думку, доцільно визначати за обґрунтованим критерієм, наприклад, за сферами суспільного життя – політичні, економічні, соціальні, правові, інформаційні умови тощо. По-п'яте, необхідно враховувати й особливості сучасного стану розвитку міжнародного інформаційного права та його значення у процесі адаптації інформаційного законодавства України до європейських правових стандартів.

Вважаємо, що концептуальні засади адаптації інформаційного законодавства України до європейських правових стандартів в умовах розвитку інформаційного суспільства доцільно формувати та досліджувати як системне утворення, що складається із п'яти невід'ємних елементів, між якими існують постійні зв'язок та взаємодія. Водночас пропонується розглядати зазначене вище системне утворення як невід'ємну складову частину загальної системи концептуальних засад адаптації національного законодавства до європейських правових стандартів. На нашу думку, така модель дає змогу усвідомити існування одного загального, спільного елемента як для національного інформаційного законодавства, так і національного адміністративного, цивільного, трудового законодавства тощо. Вважаємо, що це відповідна взаємодія з нормами європейського права, його понятійний апарат, передусім, у сфері вирішення проблеми здійснення процесу адаптації. З огляду на те, що саме в межах європейського права зазначений понятійний апарат формувався та удосконалювався, у роботі вважалося за можливе провести аналіз існуючих доктринальних підходів та сформулювати власну позицію щодо корисності та перспективності використання відповідних понять у межах інформаційного права та інформаційного законодавства України.

Вважаємо за доцільне у межах статті приділити увагу дослідженню першого елемента системи концептуальних засад адаптації інформаційного законодавства України до європейських правових стандартів. Безпосереднє дослідження змісту та особливостей адаптації інформаційного законодавства України до європейських правових стандартів пропонуємо розпочати з аналізу сутності наукових дискусій, присвячених питанням визначення понятійного апарату інтеграційних процесів, взаємодії

норм європейського та національного права та їх застосування. Очевидним також постає те, що на виконання положень Закону України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 рр.» створення цілісної системи інформаційного законодавства, адаптованої до європейських норм, має ґрунтуватися на послідовному структурованому підході, фундамент якого становить обґрунтовано визначений понятійний апарат.

Водночас, проведений доктринальний та нормативно-правовий аналіз дав змогу виявити існування, зокрема, таких понять, як-от: «гармонізація», «адаптація», «рецепція», «пристосування», «уніфікація», «зближення», «наближення», «імплементация», «трансформація», «інкорпорація», «апроксимація» законодавства України до європейських норм та принципів. У роботі було досліджено як позиції різних вчених (наприклад, С.В. Грищака, О.О. Макарової, Н.М. Пархоменка, С.М. Ратушного) [6–9], так і відповідні національні нормативно-правові акти та міжнародні правові документи [10–14]. Це дало змогу з'ясувати, що: 1) поняття «зближення» та поняття «наближення» практично тотожні; 2) поняття «гармонізація» адекватніше за інші поняття «віддзеркалює суть процесу створення гомогенного правового середовища в межах європейських інтеграційних організацій відповідно до моделей, запропонованих інститутами ЄС, і є поширенішим у застосовуванні» [8]. Водночас, в ЄС поняття «гармонізація» та поняття «зближення» вживаються як синоніми, а визначення поняття «адаптація», його змісту й застосування на практиці відсутнє у документах ЄС; 3) в українському законодавстві та в роботах вчених переважає позиція, що «адаптація» законодавства – це передумова «гармонізації» законодавства, яка, водночас, постає необхідною умовою «уніфікації»; 4) «гармонізація» дає змогу узгодити різні правові системи із загальноприйнятими вимогами, таким чином гармонізується не тільки національне законодавство щодо Європейського права, але й останнє – з національним законодавством [7]. На відміну від гармонізації, процес «адаптації» – це процес з одностороннім рухом; 5) «уніфікація права» – це процес приведення чинного права до єдиної системи, усунення розбіжностей і надання одноманітності правовому регулюванню тотожних або близьких видів суспільних відносин; 6) у національному законодавстві та у роботах вчених поняття «адаптація» розглядається у контексті інтеграції України до ЄС, а також як процес «зближення» та поступового приєднання законодавства України до законодавства ЄС або узгодження з *acquis communautaire*.

Зважаючи на отримані вище висновки, у роботі підкреслюється, що у будь-якому разі адаптація – це процес, пов'язаний з особливостями взаємодії норм міжнародного та національного, зокрема, інформаційного права. Намагаючись з'ясувати таку сутнісну характеристику поняття «адаптація» інформаційного законодавства України, як «процес приведення», вважаємо за необхідне зосередити увагу на усвідомленні загальних проблем співвідношення міжнарод-

ного та внутрішньодержавного права, особливостей застосування міжнародно-правових норм, а також підходів до їх вирішення. На нашу думку, це дасть змогу привернути увагу наукової спільноти до з'ясування «корінних» чинників, які впливають на стан адаптації, зокрема, інформаційного законодавства України.

Перш за все, варто зазначити, що ще у першій половині ХХ ст. у правовій доктрині сформувались дві основні концептуальні позиції щодо розуміння проблеми співвідношення міжнародного та внутрішньодержавного права: дуалістична та моністична (має два підходи) [15, с. 195–196; 16, с. 177]. Зважаючи на сучасні тенденції розвитку світового суспільства, варто враховувати, що світ поступово трансформується в єдину систему, де різні структурні елементи однієї системи втрачають свою колишню самодостатність, стаючи взаємозалежними елементами єдиного цілого. Цілком закономірно, що відображення таких змін знаходить своє втілення у положеннях нових концепцій взаємодії міжнародного та національного права – концепцій «помірного» монізму і дуалізму [17; 18, с. 89].

Варто підкреслити, що на сьогодні представники обох концепцій – моністичної та дуалістичної – фактично сформували єдину позицію щодо розуміння проблеми співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права – це дві різнопорядкові «правові конструкції», які, проте, тісно взаємодіють. Нам лише залишається цілком погодитися з висновком, отриманим представниками обох концепцій. Таким чином, з метою визначення науково-теоретичного підґрунтя адаптації інформаційного законодавства України до міжнародних правових стандартів необхідно, передусім, усвідомити та з'ясувати особливості взаємодії норм міжнародного та національного права, зміст яких на сьогодні виражений у концепціях «помірного» монізму та дуалізму, які наголошують на необхідності формувати нові підходи до якісної взаємодії між міжнародним правом та національним правом. У роботі відстоюється позиція, що вирішення питання взаємодії міжнародного та внутрішньодержавного права, крім вирішення суто на концептуальному рівні, потребує також визначитися з відповіддю на другу важливу наукову проблему – проблему застосування норм міжнародного права. Було досліджено основні положення теорії трансформації та теорії імплементації як науково-теоретичного підґрунтя вирішення проблеми застосування норм міжнародного права, зокрема, інформаційного.

Аналіз праць вчених, які досліджували зміст теорії трансформації [19; 20], дав змогу узагальнити розуміння змісту поняття «трансформація». Вважаємо за необхідне навести основні постулати зазначеної концепції.

По-перше, оскільки міжнародне та внутрішньодержавне право – різні правові конструкції, перше не може бути безпосереднім регулятором суспільних відносин у сфері дії другого. По-друге, для надання міжнародно-правовим нормам юридич-

ної сили у сфері дії внутрішньодержавного права, вони мають бути «трансформовані» в норми національного права (набути їх сили). По-третє, процедура «трансформації» характерна для всіх випадків і способів приведення в дію норм міжнародного права всередині держави. По-четверте, проведення процедури «трансформації» забезпечується виданням відповідного «трансформаційного» національно-правового акта [20, с. 151]. До речі, такий підхід до розуміння змісту поняття «трансформація» («широке» розуміння змісту поняття) й досі має підтримку серед наукової спільноти у сфері міжнародного публічного та приватного права.

Водночас варто враховувати й критичні позиції щодо цієї концепції, головні з яких полягають у тому, що поняття «трансформація» є умовним. Логічним, на нашу думку, є висновок прихильників іншого підходу в рамках теорії трансформації (вужького розуміння), які відзначають, що поняття «трансформація» у широкому розумінні не тільки не відображає сутність процесу застосування міжнародно-правових норм у національне законодавство, але і не дає чіткого і цілісного уявлення про його зміст. Саме тому представники «вужького» тлумачення наголошують, що «трансформація» не охоплює всіх способи набуття чинності нормами міжнародного права всередині держави (про що мова йшла вище), а постає лише одним із зазначених способів.

Проведений доктринальний аналіз дає змогу усвідомити, що до недоліків теорії трансформації, зокрема, належить й те, що її прихильники, досліджуючи механізм застосування міжнародно-правових норм у сфері внутрішньодержавних відносин, обмежуються лише, як правило, застереженням про необхідність видання відповідного «трансформаційного» національно-правового акта. Таким чином, поза увагою залишається необхідність виконання низки організаційно-правових заходів, що здійснюються міжнародними або національними органами відповідно до законодавства. Доречною, із нашої точки зору, постає думка І.І. Лукашука, який говорить про наявність у міжнародному праві не тільки правового, але й організаційно-правового методу функціонування, що проявляється у прийнятті суб'єктами міжнародного права організаційних заходів щодо реалізації його норм [21, с. 35].

Вважаємо, що логічним постає висновок, якого дотримуються прихильники другої теорії (імплементації), про те, що процедура застосування норм міжнародного права має враховувати як правотворчу, так і організаційно-виконавчу діяльність держав, що зазвичай охоплюється змістом іншого поняття – «імплементація» (від англійського «implementation» – здійснення, втілення в життя).

На думку М.А. Баймуратова, імплементація передбачає застосування норм міжнародного права у практичній діяльності держав та інших суб'єктів, тобто, це «самостійна цілеспрямована системна діяльність, що приводить у дію всю систему норм міжнародного права» [22, с. 21]. Заслугує на підтримку позиція А.С. Гавердовського, який пропонує

власне визначення змісту процедури імплементації міжнародно-правових норм як «цілеспрямованої організаційно-правової діяльності держав, яка здійснюється індивідуально, колективно або в рамках міжнародних організацій із метою своєчасної, всебічної і повної реалізації прийнятих ними у відповідності з міжнародним правом зобов'язань» [23, с. 62]. Водночас, І.І. Лукашук пропонує врахувати й те, що імплементація має правотворчий (у сфері правозастосування), організаційний та оперативно-виконавчий, а також контрольний характер [24, с. 134], чим забезпечується виконання міжнародно-правових зобов'язань державою. На нашу думку, таке визначення змісту поняття «імплементація» уявляється досить системним та поділяється у нашій роботі.

Вважаємо за необхідне зазначити, що існують вузьке та широке розуміння поняття «імплементація». Імплементація у вузькому розумінні – це «процес транспонування актів законодавства, включаючи створення порядку та процедур їхнього впровадження» [25]. Водночас, у широкому розумінні «імплементація» означає «застосування міжнародно-правових та внутрішньодержавних норм на виконання міжнародно-правових, а також створення на міжнародному та внутрішньодержавному рівнях умов для такого здійснення» [26, с. 101–102], тобто процес імплементації включає тлумачення, практику застосування, забезпечення дотримання та виконання норм права органами державної влади [27, с. 72]. Зважаючи на широке розуміння поняття «імплементація» та визначення цього поняття, надалі І.І. Лукашук, який, очевидно, є прихильником широкого розуміння, ми погоджуємося із широким розумінням поняття «імплементація».

Вважаємо за доцільне викласти основні узагальнюючі положення проведеного дослідження особливостей теорії імплементації. По-перше, виходячи із того, що міжнародне та внутрішньодержавне право – це дві різні системи, для застосування норм міжнародного права у сфері внутрішньодержавних суспільних відносин необхідна санкція відповідного національного нормативно-правового акту. По-друге, у випадку, коли міжнародно-правові норми містяться у самовиконавчому договорі, то вони мають на території держави пряму дію (використовується спосіб відсилання), а якщо міжнародно-правові норми містяться у іншому типу договору (несамовиконавчому), то для їх застосування необхідно прийняти національно-правовий акт, що конкретизує зміст таких норм, в межах та в обсязі, обумовленими значенням міжнародним договором (використовується спосіб інкорпорації).

По-третє, у випадку, коли міжнародно-правові норми призначені для регулювання політичних відносин, що виходять за рамки державних кордонів, національне право з метою імплементації відповідних міжнародно-правових приписів тільки забезпечує нормативну основу функціонування та взаємодії державних органів і посадових осіб у процесі виконання ними положень конкретного міжнародного

акта. По-четверте, процедура імплементації норм міжнародного права являє собою органічне поєднання правотворчої (де це необхідно) й організаційно-виконавчої діяльності.

Нарешті, імплементація здійснюється у різні способи, серед яких виділяють: по-перше, інкорпорацію, за якої міжнародно-правові норми без змін відтворюються у внутрішньодержавних нормативно-правових актах; по-друге, трансформацію, за якої міжнародно-правові норми «трансформуються» у національне законодавство, з урахуванням певних особливостей; по-третє, відсилку 1) загальну, 2) приватну, 3) конкретну відсилку, за якої міжнародно-правові норми безпосередньо не включаються у текст закону, в якому міститься інформація про нього [28]. На думку Д.М. Ісаєва, до способів імплементації також належить рецепція права, яка полягає у «сприйнятті національним правом приписів міжнародного права через механізм ратифікації або схвалення міжнародних договорів, а також передачу (трансмісію) прав і обов'язків, покладених договором на державу, компетентним державним органам з метою їх безпосередньої реалізації. При цьому сама норма міжнародного права, як регулятор міждержавних відносин, залишається незмінною та обов'язковою для суб'єктів, що її створили» [29, с. 5].

Вважаємо за доцільне зазначити: хоча обидві теорії (трансформації та імплементації) ґрунтуються на постулаті про самостійність і незалежність систем міжнародного і внутрішньодержавного права, процес їхньої взаємодії – різний. Теорія трансформації обґрунтовує цю взаємодію як сукупність різних засобів надання міжнародно-правовим нормам сили норм національного права [20]. Теорія імплементації розглядає цю взаємодію як комплекс правотворчих та організаційно-виконавчих заходів (що забезпечує застосування норм міжнародного права у внутрішньодержавному праві), які розрізняються залежно від предмета і кінцевої мети міжнародно-правового регулювання. Отже, під час імплементації для застосування міжнародно-правових норм держава не лише приймає національні нормативно-правові акти, але й здійснює комплекс заходів для втілення їх у життя.

Таким чином, наукова спільнота положення теорії імплементації на сьогодні поділяє, оскільки і в понятійному, і в змістовному плані вона набагато точніша за теорію трансформації, описує механізм застосування міжнародно-правових норм у сфері внутрішньодержавних відносин. Трансформація ж розглядається лише як один із способів імплементації.

На нашу думку, слухними постають висновки В.В. Гаврилова, який пропонує в межах правової системи розмежовувати два поняття: «право держави» – як сукупність правових актів і норм, що створюються його органами – і «право, що застосовується в державі» – як сукупність всіх нормативних приписів, що підлягають реалізації у сфері внутрішньодержавних відносин і (або) діють в межах юрис-

дикції нашої держави і компетенції його органів [28]. Варто додати, що останнє поняття є ширшим за обсягом, оскільки охоплює не лише «право держави», а й визнані та застосовані в Україні норми міжнародного права, а також норми права іноземних держав. Грунтуючись на висновках В.В. Гаврилова, вважаємо за можливе запропонувати такий самий підхід і до визначення поняття законодавства, зокрема, інформаційного законодавства. Отже, варто відрізнити поняття «законодавство України» (інформаційне законодавство України) як сукупність нормативно-правових актів, актів тлумачення норм права, правозастосовних актів та «законодавство, що застосовується в Україні» (інформаційне законодавство, що застосовується в Україні).

Висновки. Усвідомивши особливості взаємодії норм національного та міжнародного права, ми можемо висунути гіпотезу про те, що адаптація інформаційного законодавства України до європейських правових стандартів охоплюється положеннями теорії імплементації та її способами.

Крім того, враховуючи висновки, отримані І.І. Лукашук [24], у роботі пропонується адаптацію інформаційного законодавства України до європейських правових стандартів в умовах розвитку інформаційного суспільства розуміти як планомірний процес узгодження інформаційного законодавства з європейськими правовими стандартами, який забезпечується низкою правотворчих (у сфері правозастосування), організаційних, оперативних-виконавчих та контрольних заходів із метою забезпечення виконання Україною взятих на себе зобов'язань на шляху інтеграції до глобального інформаційного суспільства відповідно до європейських правових стандартів. До того ж, враховуючи висновки В.В. Гаврилова [28], необхідно чітко усвідомлювати, що може йтися про процес адаптації як інформаційного законодавства України, так і інформаційного законодавства, що застосовується в Україні.

Водночас, дослідження понятійного апарату дало змогу усвідомити певні моменти. Усі науково-практичні питання, що пов'язані із застосуванням норм міжнародного права у сфері внутрішньодержавних відносин, досліджуються в рамках двох теорій, сутність яких проявляється у змісті та особливостях понять «трансформація» та «імплементація» та, відповідно, охоплюється змістом цих понять. Тобто, на нашу думку, вводячи в науковий обіг будь-які інші поняття, варто враховувати їхнє співвідношення з поняттями «трансформація» та «імплементація». А враховуючи те, що нині переважає наукова позиція прихильників широкого розуміння змісту поняття «імплементація» (згідно з якою, «трансформація» – це лише один зі способів імплементації), точніше було б говорити про одне базове поняття, яким і постає поняття «імплементація».

У роботі відстоюється позиція, що за виключенням понять «адаптація», «гармонізація» та «уніфікація», які, на нашу думку, доцільно вважати стадіями імплементації, усі інші поняття або постають способами імплементації норм права, або їх сино-

німами. Відповідно, «адаптація» є першою стадією імплементації норм права, «гармонізація» – другою стадією, «уніфікація» – третьою стадією. Таким чином, понятійний апарат має ґрунтуватися навколо змісту базового поняття – «імплементація», його способів та стадій. У зв'язку з цим пропонується уважніше підходити до використання понятійного апарату, не плутаючи між собою способи та стадії, з одного боку, та, дотримуючись наукового принципу «бритви Оккама» («не варто множити суще без необхідності»), або як його ще називають – «принципу достатньої підстави» [30], з іншого боку, уникаючи вживання синонімічних понять, що, крім посилення плутанини, не призводить до отримання дійсно наукових результатів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Войтович Р. Глобальна інтеграція як нова форма суспільного розвитку / Р. Войтович [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://goo.gl/VY98HU>.
2. Трач Ю. Інформаційна глобалізація як складних глобалізаційних процесів / Ю. Трач [Електронний ресурс]. – Режим доступу : culturalstudies.in.ua/knigi_10_26.php.
3. Інформаційне суспільство в Україні: глобальні виклики та національні можливості. – К.: НІСД, 2010. – 29 с.
4. Інформаційне суспільство в Україні: основоположні документи, законодавство, статті, новини, посилання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://goo.gl/leCTDM>.
5. Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 травня 2013 р. № 386 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://goo.gl/hzdcni>.
6. Гришак С. Адаптація інформаційного законодавства України до норм Європейського Союзу : дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / С. Гришак. – Запоріжжя, 2013. – 186 с.
7. Макарова Е. Проблеми понятійно-категоріального апарату процесу гармонізації законодавства в умовах європейської інтеграції / Е. Макарова // Проблеми європейської інтеграції. – СПб.: Астеріон, 2007. – С. 143–152.
8. Пархоменко Н. Гармонізація законодавства України з європейським та міжнародним правом: методи, етапи, види / Н. Пархоменко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://kul.kiev.ua/images/chasop/2012_1/338.pdf.
9. Ратушний С. Деякі теоретичні питання гармонізації національного законодавства з міжнародно-правовими нормами / С. Ратушний [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://goo.gl/IDFM64>.
10. Парламентський вимір європейської інтеграції. – К.: Нора-прінт, 2005. – 104 с.
11. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами : ратифіковано Законом України від 23 червня 1994 р. № 237/94 // Офіційний вісник України. – 2006. – 29 червня. – № 24. – С. 203. – Ст. 1794.
12. Про затвердження Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу : Указ Президента України від 11.06.1998 р. № 515/98 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/615/98>.
13. Про Концепцію адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Постанова

Кабінету Міністрів України від 16.08.1999 р. № 1496 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1496-99-%D0%BF>.

14. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : Закон України від 18.03.2004 р. № 1629-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1629-15>.

15. Левин Д. Актуальные проблемы теории международного права / Д. Левин. – М., 1974. – 264 с.

16. Kelsen H. Principles of International Law / H. Kelsen. – N.Y., 1967. – 258 p.

17. Хайд Ч. Международное право, его понимание и применение США / Ч. Хайд. – Т. 1. – М., 1950. – 288 с.

18. Фердросс А. Международное право. / А. Фердросс. – М., 1959. – 177 с.

19. Усенко Е. Соотношение и взаимодействие международного и национального права и Российская Конституция / Е. Усенко // Московский журнал международного права. – 1995. – № 2. – С.13–17.

20. Черниченко С. Теория международного права. В 2-х томах / С. Черниченко. – Том 1: Современные теоретические проблемы. – М., 1999. – 336 с.

21. Лукашук И. Функционирование международного права / И. Лукашук. – М., 1992. – 223 с.

22. Баймуратов М. Правова природа міжнародних стандартів місцевого самоврядування: від міжнародної

угоди до імплементації у національне законодавство / М. Баймуратов // Вибори та демократія. – 2006. – № 4(10). – С. 17–25.

23. Гавердовский А. Имплементация норм международного права / А. Гавердовский. – Киев, Вища школа. – 1980. – 320 с.

24. Лукашук И. Механизм международно-правового регулирования / И.И.Лукашук. – М., 1980. – 180 с.

25. Куц М. Про особливості тлумачення терміну «імплементація» / М. Куц [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://goo.gl/Ji9Lpb>

26. Словарь международного права. М., 1986. – 432 с.

27. Зыбайло А. К вопросу о соотношении международного и национального права (теоретические аспекты) / А. Зыбайло // Белорусский журнал международного права. – 1997. – № 7. – С. 70–74.

28. Гаврилов В. Теории трансформации и имплементации норм международного права в отечественной правовой доктрине / В.Гаврилов [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://goo.gl/JUYNT9>

29. Исаев Д. Основные теории гармонизации законодательства в процес се формирования общих пространств Россия-УС / Д. Исаев // Российско-Европейский центр экономической политики. – М., 2005. – С. 5–8.

30. Бритва Оккама [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://goo.gl/hBysF>.

Ткаченко В.В. ПОНЯТІЙНИЙ АПАРАТ АДАПТАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПРАВОВИХ СТАНДАРТІВ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Досліджено понятійний апарат проблеми адаптації інформаційного законодавства України до європейських правових стандартів у контексті загальних проблем співвідношення міжнародного та національного права, особливостей застосування міжнародних правових норм, а також підходів до їх вирішення

Ключові слова: інформаційне законодавство, поняття, зміст та особливості адаптації, європейські правові стандарти, взаємодія норм міжнародного та національного права, теорія трансформації, теорія імплементації, способи та стадії імплементації.

Ткаченко В.В. ПОНЯТИЙНЫЙ АППАРАТ АДАПТАЦИИ ИНФОРМАЦИОННОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА УКРАИНЫ К ЕВРОПЕЙСКИМ ПРАВОВЫМ СТАНДАРТАМ В УСЛОВИЯХ РАЗВИТИЯ ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЩЕСТВА

Исследован понятийный аппарат проблемы адаптации информационного законодательства Украины к европейским правовым стандартам в контексте общих проблем соотношения международного и национального права, особенностей применения международных правовых норм, а также подходов к их решению.

Ключевые слова: информационное законодательство, понятие, содержание и особенности адаптации, европейские правовые стандарты, взаимодействие норм международного и национального права, теория трансформации, теория имплементации, способы и стадии имплементации.

Tkachenko V.V. THE CONCEPTUAL APPARATUS OF ADAPTATION OF UKRAINIAN INFORMATION LEGISLATION TO THE EUROPEAN LEGAL STANDARDS IN TERMS OF INFORMATION SOCIETY DEVELOPMENT

It is proved that among the main factors influencing the need for adaptation of information legislation of Ukraine to the European legal standards are the integration processes, the emergence and development of which is associated with the creation of global integration. Among the main types of processes of global integration the leading role belongs to the legal and information integration, because information is now a crucial factor in determining the development of technology and instrumental resources in general. Without it, the use of material and energy resources to sustain life and development of the society is impossible.

The author studied the conceptual apparatus of the problem of adaptation of Ukrainian information legislation to European legal standards in the context of the common problems of interaction of international and national law, especially the application of international rules of law, as well as approaches to their solution.

It is proved that the adaptation of information legislation of Ukraine to the European legal standards is covered by the provisions of the theory of implementation and its methods.

The paper emphasizes that, in any case, adaptation is a process which is related to the interaction of the national and international standards, in particular the information legislation.

An adaptation of information legislation of Ukraine to European legal standards in terms of information society development is understood as a systematic process of bringing information legislation in line with European legal standards provided by a set of lawmaking, organizational, operational and executive and monitoring measures to ensure the implementation by Ukraine of obligations towards integration into the global information society in accordance with European legal standards. It is determined that it could be both the process of adaptation of Ukrainian information legislation and information legislation applied in Ukraine.

It is realized that all the theoretical and practical issues related to the application of European law in the field of national relations are studied in the framework of two theories, the essence of which is shown in the content and features of the concept of “transformation” and “implementation” and, thus, is covered by the content of these concepts. It is proved that one should consider the correlation between the concepts of “transformation” and “implementation” and it would be more accurate to speak of one basic concept, i.e. the concept of “implementation”.

The basic positions of the study summarizing the features of the theory implementation are presented.

It is noted that although both theories (transformation and implementation) are based on the postulate of the autonomy and independence of international and domestic law systems, however, the process of their interaction is different.

The author defends her own opinion that except the concepts of “adaptation”, “harmonization” and “unification” that are appropriate to be considered as the stages of implementation, all other concepts are either the ways to implement the rules of law, or their synonyms. “Adaptation” is the first stage of implementation of the rule of law, “harmonization” is the second stage, and “unification” is the third stage. The conceptual apparatus must be based on the content of the basic concept - the “implementation”, as well as on its methods and stages.

Key words: information legislation, concept, content and features of adaptation, European legal standards, interaction of international and national law, theory of transformation, theory of implementation, methods and stages of implementation.